

RAN-2209000203020003

Master of Rural Studies (Sem. III) Examination November - 2025 Natural Resources For Sustainable Livelihood (NRSL)

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book
- (2) દરેક પ્રશ્નને સરખા (14) ગુણ છે.
- (3) તમામ પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.
- (4) જરૂર જણાય ત્યાં આકૃતિ દોરવી તથા ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- પ્ર.1.** ભારતીય ગ્રામ્ય પરિવારો આજીવિકામાં કયા પ્રકારના જોખમો અને પડકારોનો સામનો કરે છે? સમજાવો. 14
- અથવા
- પ્ર.1.** આર્થિક સુધારા પછી કૃષિ ક્ષેત્રમાં આવેલા હકારાત્મક અને નકારાત્મક ફેરફારો કયા થયા છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. 14
- પ્ર.2.** ‘બિન-આર્થિક પ્રેરણા થકી કુદરતી સંસાધનોનું વ્યવસ્થાપન’ વિશે વિસ્તૃતમાં જણાવો. 14
- અથવા
- પ્ર.2.** કુદરતી સંસાધન અને ગ્રામીણ મહિલા રોજગારી વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો. 14
- પ્ર.3.** ગામડાં અને શહેરો વચ્ચેનું જોડાણ મજબૂત કરવાથી ગ્રામીણ જીવનશૈલીમાં આવતા ફેરફારોની વિગતવાર ઉદાહરણ આપી સમજાવો. 14
- અથવા
- પ્ર.3.** કુદરતી સંસાધનોની જાળવણીમાં જૂની નેતાગીરીનો કુનેહ વિશે વિસ્તૃત સમજૂતી આપો. 14
- પ્ર.4.** “થ્રેશિંગ ફ્લોર” ની રચના સમજાવી, ગ્રામીણ આજીવિકા અને કુદરતી સંસાધનોની જાળવણીમાં થ્રેશિંગ ફ્લોરની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો. 14
- અથવા
- પ્ર.4.** ‘મેરે’ પ્રથા ભાંગી જવાથી કૃષિ-પાકોમાં આવેલ બદલાવો અને તેની કૃષિ-કારો પર થયેલ અસરો વિશે ચર્ચા કરો. 14
- પ્ર.5.** સહભાગી સંશોધન એટલે શું? કુદરતી સંસાધનોના વ્યવસ્થાપનના અભ્યાસમાં સહભાગી સંશોધનના તબક્કાઓનું વિસ્તારથી વર્ણન કરો. 14
- અથવા
- પ્ર.5.** કુદરતી સંસાધનોના વ્યવસ્થાપનમાં જી. આઈ. એસ. ટેકનોલોજીની ભૂમિકા ઉદાહરણો સહિત સમજાવો. 14